

BAKÓ ZSIGMOND

A Károlyi Kutatócsoport honlapja, a Magyar Nemzeti Levéltár elektronikus levéltári szakrendszerei és az ISAD(G) levéltári szabvány

The Károlyi Research Group website, the National Archives of Hungary's electronic archival systems and the ISAD(G) archival standard
The paper describes the creation of the Károlyi Research Group website to help researchers who are starting a similar venture. To this end, it presents a number of alternatives in the field of website development applications and compares them using a quantitative method and a professional criteria framework. It also describes the main units of the website, outlines the future plans of the research team, and touches on the archival specialised systems in the context of the implementation of these plans. This part of the study places special emphasis on the scientific resource, the Károlyi Archives Online, and places the website in the National Archives of Hungary's electronic archival specialised systems.

Bevezető

2023-ban a Magyar Levéltárosok Egyesületének éves vándorgyűlésén mutatta be a Károlyi Kutatócsoport a honlapján található „Károlyi Levéltár Online” menüpontot. A honlapnak ez a része lényegében egy tudományos kataszter: a kutatócsoport itt gyűjti össze a Károlyi családdal kapcsolatban megjelent, online térben elérhető adatbázisokat, digitális tartalmakat. A kezdeményezés egy hosszabb, kihívásokkal teli folyamat eredménye. A tanulmány célja bemutatni a megfogalmazott célokat, a fejlődés főbb állomásait, vagyis a honlap történetét, az elektronikus levéltári rendszerrel történő kapcsolatát és a jövőbeli terveket. Emellett jelen cikk nem titkolt célja a segítségnyújtás is, hiszen az évek során összegyűjtött tapasztalatok, észrevételek a jelen közlés útján mások számára is hasznosíthatók lesznek, remélhetőleg segítséget nyújtanak egy honlap beindításához.

A kutatócsoport megalakulása, céljai, honlap létrehozásának ötlete

A honlap ötlete egyidejű a kutatócsoport 2017-es megalakulásával.¹ A félérvárcsurgói alakuló konferencia könyvbemutatóját – Barkóczy Krisztina 1712 és 1724 között férjéhez írt leveleinek második kötete² – és tudományos ülését³ egy szakmai

kerekasztal követte, ahol a kutatócsoport meghatározta céljait, illetve kijelölte a megvalósításhoz szükséges irányvonalakat.

A kutatócsoport megfogalmazott céljai viszonylag egyszerűek voltak:

- a Károlyi család történetével kapcsolatos kutatások bővítése mind időbeni, mind területi és módszertani szempontból,
- a Károlyiak korokon átívelő mecénatúrájának, épített örökségének, politikai, társadalmi és kulturális tevékenységének a tervezett történeti és művészettörténeti kutatások homlokterébe állítása,
- a nagy számban fennmaradt források feltárása révén nemzeti történelmi ismereteink bővítése.

A célok eléréséhez szükséges irányvonalak kijelölése már korántsem ennyire egyszerű, tekintettel kellett lenni a lehetőségekre is. A kutatócsoport tagjai között a Károlyiakkal foglalkozó történészek mellett közgyűjtemények vezetői, levéltáros szakemberek és fiatal kutatók is helyet kaptak, nemcsak Magyarországról, hanem határainkon túlról is.⁴ A kutatócsoport vezetését a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) munkatársai vállalták magukra.⁵ Éppen ezért a kutatócsoport – a döntően az MNL-ben őrzött – források publikálására, illetve a források kutatókhoz történő eljuttatására helyezte a hangsúlyt. Ebben értelemszerűen beleértve, hogy a tagok a családra vonatkozó forrásokat feldolgozzák, tanulmányok, forrásgyűjtemények, előadások és önálló monográfiák formájában

1 Laczlavik György: A Károlyi Kutatócsoport a Magyar Nemzeti Levéltárban. *Levéltári Szemle*, 69. (2019) 1. sz. 35–38.

2 „...Az Isten is azt segíti, aki iparkodik.” Barkóczy Krisztina levelei férjéhez, Károlyi Sándorhoz. II. (1712–1724). Szerk. Kovács Ágnes. Nyíregyháza 2017. (A Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára Kiadványai. II. Közlemények, 49.)

3 A rendezvény *Hittel és erénnyel. A Károlyi család történetével foglalkozó konferencia* című összefoglalója a Károlyi Kutatócsoport honlapján a

következő linken érhető el: <https://www.karolyikutatocsoport.com/single-post/2017/10/11/hittel-es-erennyel-a-karolyi-csalad-tortenetivel-foglalkozo-konferencia-fehervarcsurgon>, letöltés: 2023. nov. 21.

4 A kutatócsoport tagjai megtekinthetők a honlap következő menüpontjából: <https://www.karolyikutatocsoport.com/tagok>.

5 Laczlavik Gy.: A Károlyi Kutatócsoport i. m. 35–38.

mindenki számára elérhetővé tegyék. A kutatócsoport mindelelt mindenkire számra szabadon látogatható konferenciák, rendezvények szervezése révén szándékozott megismertetni és népszerűsíteni a Károlyi családdal kapcsolatos legújabb kutatásokat. Összességében tehát elmondható, hogy a kutatócsoport igyekszik minden téren feldolgozni, közelebb hozni azt az értéket, melyet a Károlyi család a különböző források útján a jövő számára örökségül hagyott.

A honlap létrehozásának előzményei

A kutatási eredményekkel, Károlyi családdal, illetve kutatócsoporttal kapcsolatos információk hatékony terjesztésével kapcsolatban a legizgalmasabb kérdés az volt, hogy milyen csatornán keresztül tudja a kutatócsoport megszólítani az érdeklődőket. Ekkor hangzott el először a honlap ötlete, mely az információátadás legfőbb felületeként szolgálhatna.

A honlap létrehozásának előkészítését én kaptam meg feladatul. Kiindulásként azokat a szempontokat kellett összegyűjtenem, amelyeknek eleget kellett tennie a honlapnak. Ezek a kívánalmak kezdetben természetesen elmaradtak a most publikált tartalomhoz képest, hiszen a fő irányvonal ekkor még csak a kutatócsoportnak, illetve a tevékenységének bemutatása volt. A stratégia kidolgozásánál elsősorban a megalakuló ülésen elhangzott javaslatok és elképzelések alapján a honlap gerincének elkészítését kellett elvégezni, vagyis a vázat adó menüpontokat kellett kialakítani. A menüpontok és a célok összegyűjtését követően a problématerkép elkészítése következett, vagyis meg kellett vizsgálni, hogy a honlap létrehozása kapcsán milyen feltételekkel rendelkezik a kutatócsoport és milyen megoldandó feladatok merülnek fel ezzel kapcsolatban. Az említett dokumentumok képezték alapját a később létrejövő megvalósítási javaslatnak. Ezt a fázist követte a kivitelezés, vagyis a tervben megfogalmazottak alapján a honlap elkészítése. A problématerkép készítésekor rögtön egyértelművé vált, hogy ez lesz a legnehezebb feladat, hiszen a bölcsész vénával rendelkező tagok nem rendelkeztek mély honlapkészítési, illetve programozási ismeretekkel, vagyis ezen a ponton külső beavatkozás volt szükséges. A felmérés elején az ismeretszerzés fázisában az is kiderült, hogy a terv megvalósítását a tartalom elhelyezésére szolgáló felület is meghatározza. Értelemszerűen az elképzeléseket csak a felületválasztáskor körütekintően kell eljárni, hiszen, ez, ha kezdetben nem is akadályozza a tartalom megjelentetését, a jövőben gátat vethet a honlapfejlesztésnek, későbbi elképzelések megvalósításának. A kutatócsoport vezetése már a tervezés során felvázolta, hogy a honlapon különböző, Károlyi családhoz kapcsolódó digitális forrásokat is szeretne idővel megjeleníteni egy-egy tartalomhoz. A honlap első menüponttervezetét 2018. március 5-én készítettem el. Ezt követően munkacsoport alakult a honlapszerkezet, felépítés javaslatának kidolgozására. Kezdetben a munkacsoport az MNL honlapján keresztül képzelte el egy aloldal létrehozását, hiszen a kutatócsoport 2017. december 21. óta hivatalosan is

az MNL kutatócsoportja.⁶ Az aloldal kapcsán készített tervezet a megalakuló ülésen elhangzottakhoz, illetve az említett első verzióhoz képest tovább bővült, a következő menüpontokat, illetve azok alatt betöltendő tartalmakat javasolta. A munkacsoport által a honlap szerkezetére benyújtott javaslat vázlatát a következő oldalon látható.

Érdekes, hogy a javaslatba még nem került bele a Károlyiakra vonatkozó szakirodalom, amelynek alapja Laczlavik György gyűjtésének köszönhetően már a kutatócsoport rendelkezésére állt.⁷ Közben, a fehérvárcsurgói megalakulás után – elsősorban saját érdeklődésből – 2017 végén elkezdtem grafikusán, egy külön felületen megtervezni, a ma is látható főoldal kezdeti látványtervét.

Összegezve az előzményeket, elmondható, hogy a honlap szerkezetét, kiinduló tartalmát sikerült megtervezni 2018 őszéig, és a kutatócsoport konkrét javaslatot tudott bemutatni az MNL vezetőségének és az intézmény informatikusainak.

Útkeresés, az MNL honlapjától a további lehetőségekig

Mivel a munkacsoport az MNL honlapján belül tartotta megvalósíthatónak a kutatócsoport online megjelenését, ennek érdekében 2018 novemberében egyeztetést kezdeményezett az almenüpont létrehozása kapcsán az akkori Szakmai Koordinációs Igazgatósággal (SZKI), illetve az intézmény informatikusaival. A munkacsoport által összeállított terv bemutatására szűkebb kört delegált a kutatócsoport vezetője. Az első megbeszélésen részletes tájékoztatást kaptunk az almenüpont létrehozásának irányelveiről, bemutatták, hogy milyen arculatnak kell megfelelnie az aloldalnak, illetve megadták a paramétereket az intézményi honlap szerkezetébe történő illesztéshez. Az egyeztetésekkel párhuzamosan elkezdődött az adatgyűjtés az említett táblázatban látható II. Magunkról menüpont II.2. Tagok almenüpontjának létrehozásához. Az egyes almenüpontok, funkciók kialakításához az MNL honlapjának fejlesztésére lett volna szükség, amihez elengedhetetlen lett volna MNL-en kívüli szakemberek bevonása. A fejlesztések viszont túl nagy kiadással jártak volna, amire a kutatócsoportnak nem volt megfelelő fedezete.

Itt válaszút elé érkezett a honlap kapcsán felállított munkacsoport. Egyik lehetőségként választhatna volna az MNL keretén belül megmaradva a fejlesztések nélkül megvalósítható, további menüpontokat nélkülöző egyszerű hírfelület, azaz a visszafogott megjelenést. Másik lehetőségként felmerült, hogy a kutatócsoport létrehoz egy független honlapot,

6 Az erről szóló hír megtekinthető a Károlyi Kutatócsoport oldalán a *Hírek* menüpontban a következő címen: *A Magyar Nemzeti Levéltár Károlyi Kutatócsoportjának első éve.* – <https://www.karolyikutato csoport.com/sing le-post/a-magyar-nemzeti-leveltar-karolyi-kutato csoportjanak-elso-eve>, letöltés: 2023. nov. 21.

7 Ez a lista ekkor 194 bejegyzést tartalmazott. Fontos megjegyezni, hogy a meglévő adatok mellett szempontrendszer is biztosított a honlapon elhelyezendő menüpontnak, vagyis az említett dokumentum volt a kiindulópontja a most látható almenünek.

I. Főoldal	II. Magunkról	III. Galéria	IV. Hírek	V. Partnereink
I.1.) <u>családtörténet, genealógia</u> – családtagok életrajzai (linkkel összekötve egy külső programban létrehozott Károlyi családfával)	II.1. <u>A Kutatócsoportról</u> – rövid története, céljainak bemutatása	III.1. <u>Képek</u> – Károlyi-iratanyagról, rendezvényekről, helyszínekről	IV.1. <u>Hírek menüpont</u> – meghívókban közzétett események – rendezvények beszámolóí – híradás publikációkról, előadásokról, kiállításokról	V.1. <u>Partnerek felület</u> – megjeleníteni a támogatókat – NKA – Károlyi József Alapítvány – Nagykárolyiak
I.2.) Károlyi-birtokok	II.2. <u>Tagok</u> – képpel ellátva – rövid bemutatkozó életrajzok – fontosabb műveik (MTMT)			
I.3.) <u>Károlyi-kastélyok és paloták</u> ; ezen belül lehetnének a Műtárgyak is				
I.4.) <u>Eseménynaptár</u> – Reformáció honlapon találhatóhoz hasonló				
I.5.) <u>Meghívók</u> – az egyes események, rendezvények meghívói				

ahol megvalósítja az általa elképzelt felépítést, illetve a fejlesztéseket is elő tudja irányozni, a szerkesztési jogosultságot is teljes mértékben birtokolja, abban nem szorul segítségre, külső beavatkozásra.

Honlapszerkesztők felmérése, összehasonlítása

Ezt követően feltérképeztem, hogy az intézményen belül volt-e már hasonló kezdeményezés. A hasonló példák keresésekor két munkatárs neve merült fel, Szakács Annamária főlevéltáros és Reisz T. Csaba címzetes főigazgatóé, akik a korábbi években létrehoztak egy-egy szakmai felületet és az aktuális évben még szerkesztették ezeket a weblapokat.⁸ Az említett két munkatárstól a munkacsoport rengeteg információt kapott az általuk szerkesztett honlapokkal kapcsolatban. A Szakács Annamária által szerkesztett felület a nyílt forráskódú WordPress, PHP alapú tartalomkezelő és blogok készítésére optimalizált rendszer, amelynek felhasználófelülete (interfésze) grafikus.⁹ Ezen azt értjük, hogy a platformon a tartalom létrehozása és megjelenítése felületileg nem különül el, hanem az elhelyezendő szöveg tartalma egyidejűleg formázható annak megjelenésével és látható a végső környezetében. Ezek a

felületek úgy működnek, mint a ma használatos grafikus operációs rendszerek (Windows, macOS), vagyis a különböző műveletek elvégzéséhez a felhasználónak nem szöveges parancsokat kell megadnia, hanem azokat elég grafikusan megtennie, a rendszer az így elvégzett műveletet képes parancs-soros interfészen is értelmezni, azokat a felhasználó helyett automatikusan elkészíti. Az informatikán belül ezeket a felületeket „drag and drop” grafikus felületnek is hívják, utalva arra, hogy az egérrel a szerkesztőnek megjelenő felületen lévő elemeket mozgathatja, a mozgatással műveleteket végezhet el.¹⁰ Összegezve a leírtakat elmondható, hogy ezt egy könnyen szerkeszthető, gyorsan elsajátítható honlapszerkesztőnek ítélem meg a HTML vagy éppenséggel a CSS programnyelvel készíthető honlapokhoz képest.

A lehetőségek sorában a második felület a Drupal nevű platform volt, amely a WordPresshez hasonlóan nyílt forráskódú rendszer, és elsősorban tartalomkezeléshez és blog készítéséhez fejlesztett felület. Ennél a rendszernél a tartalomkezelés, az oldal szerkezetének felépítése és annak grafikus megjelenítése is elkülönül egymástól, vagyis a Drupal egy komplexebb, moduláris felépítésű rendszer. A felhasználók a téma menüpontban tudják a *design*t megalkotni, egy másik modulban alakíthatják ki a menüstruktúrát, míg megint egy másik modulban tudják létrehozni a feltöltendő tartalmakat. Emellett azt az információt kaptam, hogy bizonyos

⁸ Szakács Annamária által létrehozott és szerkesztett weboldal az *Aktakaland* néven futó MNL-es kutatási blog volt, mely mai napig elérhető a következő hivatkozáson: <https://aktakaland.wordpress.com/>, letöltés: 2023. nov. 22.). Reisz T. Csaba címzetes főigazgató által létrehozott és szerkesztett honlap a *Catastrum. Évnyegyedek katasztertörténeti folyóirat* online lap-társa, mely ezen a linken érhető el: <https://catastrum.hu/index.php/hu/>, letöltés: 2023. nov. 22.

⁹ A WordPress hivatalos oldala elérhető a következő linken: <https://wordpress.com/>, letöltés: 2023. nov. 25.

¹⁰ Jakob Nielsen *Page Laubheimer*: Top-10 Application-Design Mistakes, 2019. – <https://www.nngroup.com/articles/top-10-application-design-mistakes/>, letöltés: 2024. jan. 12.

„Drag and drop”-ról lásd a W3C (World Wide Web Consortium) honlapján a *7.6 Drag and drop, HTML5, A vocabulary and associated APIs for HTML and XHTML*, W3C, munkavázlat, 2012. március 29. <https://www.w3.org/TR/2012/WD-html5-20120329/dnd.html#dnd>, letöltés: 2024. jan. 12.

műveletek elvégzéséhez, funkciók működtetéséhez hasznos, ha a felhasználó alap parancsokat létre tud hozni. A honlapszerkesztő felület megismerésére, kezelésének elsajátítására több időt és energiát kell fordítani az előzőleg bemutatott WordPresshez képest, vagyis ennél a rendszernél magasabb a tanulásra fordítandó idő. Az MNL informatikusaival történő egyeztetés során a Drupal kapcsán (tudniillik az MNL honlapja is Drupal alapú) elhangzott, hogy a honlapszerkesztő motor fejlesztését követően bizonyos komponenseknél előfordulhatnak anomáliák, problémák. A probléma jelenthet hibás működést, de az is előfordulhat, hogy verziófrissítés után egy-egy bővítmény egyáltalán nem fog működni. A hiba kiküszöbölésére ilyen esetben nagyobb anyagi ráfordítás, képzett szakember alkalmazása szükséges, vagy egyszerűen meg kell várni az felhasznált bővítmény fejlesztését. Azt még mindenképpen meg kell említeni a pozitívumok sorában, hogy magához a Drupalhoz – a WordPresshez hasonlóan – rengeteg bővítmény és téma volt elérhető, illetve az általunk kitűzött céloknak megfelelő kutatócsoporti oldal is található volt a világhálón. Utóbbi a mai napig működő, könnyen kezelhető, átlátható menüstruktúrával, letisztult felülettel rendelkező Fraknoi Vilmos Római Történeti Kutatócsoport weboldala.¹¹

A WordPress mellett a jelen tanulmányban érintett grafikus webszerkesztők sorába be kell emelni még egy általam vizsgált felületet, a Wix.comot. Ez a weblapfejlesztő a WIX.com Ltd. (Kft.) terméke, amely egy 2007-ben indult platform, jelen dolgozat írásakor egy felhőalapú, zárt rendszer.¹² Zárt rendszer alatt azt értjük, hogy az előzőleg elemzett két rendszerhez képest nem nyílt forráskóddal rendelkezik, fejlesztői környezete sem érhető el. A WordPresshez hasonlóan ez az oldal is egy „drag and drop” elvre épülő honlapszerkesztő, amelyet leginkább marketinges, e-kereskedelmi célokra hoztak létre. Mielőtt elkezdtem volna dolgozni a rendszerrel, áttekintettem a cégről, illetve a termékről elérhető publikus információkat. Az adatokból, a folyamatosan végzett fejlesztésekből látható volt, hogy egy prosperáló, folyamatosan fejlődő vállalkozásról és termékről volt szó. A Wix esetében – a WordPresshez hasonlóan – volt egy ingyenes verzió, vagyis a felhasználó az elkészített honlapját – bizonyos fenntartásokkal – ingyen elérhetővé tehetette az interneten. A Wix esetében maga a cég a vele szerződött hirdetéseit helyezte el ilyen esetben az ingyenesen létrehozott honlapokon. Azóta ez a szolgáltatás megszűnt, a felhasználóknak minden esetben éves vagy havi törlesztéssel szerződést kell kötniük a céggel. A megvalósítás teszteléséhez viszont rendkívül hasznos volt ez a lehetőség, ahol először ölthetett testet a munkacsoport által elképzelt honlap. A honlap fizetős közzététele először kedvezőtlennek hangzott, de hangsúlyozni kell, hogy az előfizetésért cserébe egy folyamatosan karbantartott, fejlesztett rendszert kapnak az azt használók. Utóbbi számomra nagy előny volt, hiszen így a fejlesztésre a későbbiekben sem energiát, sem pénzt nem kell fordítani. Ezzel kapcsolatban

különösen fontos kiemelni, hogy nem csak a kezelői, grafikus felület fejlesztését kell alatta érteni, hanem a biztonság is, amelynek fontosságát talán nem is szükséges hangsúlyozni. A szűk keresztmetszetet itt a speciális igényeknek megfelelő programok jelentették, melyeket a Wix felületére – például a Drupalal ellentétben – nem lehet fejleszteni, telepíteni. Ezen a ponton jutunk el ennek a webszerkesztőnek a hátrányaihoz. Kezdetben, még az első dizájn kialakításakor 2017-ben azt tapasztaltam, hogy a honlap a nagyobb szöveges tartalmak kezelésekor viszonylag lassan válaszolt, kedvezőtlenebb volt a kezelhetősége. Ezt szerencsére azóta megoldották, nagy valószínűséggel az említett évben még nem volt a rendszer mögött elegendő erőforrás. Az előző két rendszer kapcsán már említettem a bővítményeket. A Wix esetében elmondható, hogy zárt rendszere miatt csak azokat a bővítményeket használhatják a felhasználók, melyeket a szerkesztői felületen az ott található eszköztárakban rendelkezésükre bocsájtanak. Emellett, ha a honlap tulajdonosa rendelkezik előfizetéssel, az sem jelenti feltétlenül azt, hogy minden bővítményt ingyen használhat, egyesekért – az előfizetésen felül – külön fizetni kell. Ezzel szemben az előző két rendszer esetén az aktív közösség tagjai több, saját fejlesztésű programot is ingyen felhasználásra kínálnak. Ez alapján elmondható, hogy a nyílt forráskódú rendszerek esetében nagyobb szabadsága van a honlapkészítőknek, míg egy zárt rendszer esetében keretek közé van szorítva. Utóbbi azonban biztonságosabb, hiszen a közösség által fejlesztett komponensek esetében értelemszerűen mindig nagyobb a kockázati tényező. Ez főleg abban az esetben jelentkezik a felhasználónál, ha a rendszert nem tartja naprakészen, egy-egy fejlesztés telepítését nem végzi el időben. Ezzel szemben a Wixnél automatikusan naprakészen tartják a rendszert, csak a belső fejlesztőknek érhető el a fejlesztői környezet és a forráskód, ezáltal az elkészített bővítmények, komponensek is ellenőrzöttek. A Wix tehát szűkebb mozgásteret nyújt a felhasználónak, de biztonságosabb. A fent leírtakat az átláthatóság érdekében táblázatba foglaltam.

A szóba jöhető rendszerek vizsgálata után úgy döntöttünk, hogy az MNL informatikusai által felvázolt lehetőséget – főként a kutatócsoport szűk anyagi lehetőségei miatt – elvetjük. Ezután a munkacsoport megbízott azzal a feladattal, hogy válasszam ki a megfelelő honlapszerkesztőt, mivel annak karbantartása, szerkesztése a jövőben az én feladatom lesz. Az összegyűjtött információk alapján így nekem kellett döntenem, hogy melyik rendszert érdemes a kutatócsoportnak hosszú távon alkalmaznia. Fontos volt számunkra, hogy az általunk elképzelt felépítést meg tudjuk valósítani, teljes szerkesztési jogosultsággal rendelkezünk és a jövőbeli fejlesztéseket saját magunk elő tudjuk irányozni, ne szoruljunk külső segítségre, beavatkozásra. A három rendszer közül történő kiválasztás kapcsán viszont elengedhetetlen az általam felállított szempontrendszer bemutatása, melyben a legfőbb prioritást a legkevesebb időráfordítás, a biztonság, illetve a legegyszerűbb betanulás jelentette. Emellett a jövő szempontjából azzal is kellett tervezni, hogy idővel mást is szükséges lesz bevonni a honlappal kapcsolatos feladatok ellátásába és annak a személynek ne okozzon különösebb erőfeszítést a

11 Fraknoi Vilmos Római Történeti Kutatócsoport weboldala – <https://intitutumfraknoi.hu/kezdolap>, letöltés: 2023. nov. 21.

12 A webszerkesztő hivatalos oldala – www.wix.com, letöltés: 2023. nov. 26.

Szempontok	Honlapszerkesztő felületek		
	Drupal	Wix	WorldPress
Elsajátítás/kezelhetőség	– magasabb tanulási küszöb – moduláris, komplex rendszer	– könnyen kezelhető – intuitív „drag and drop” felület	– átlagosan könnyű használat, de némi tanulási idő szükséges – „drag and drop” felület
Forráskód	– nyílt	– zárt	– nyílt
Formázhatóság/ Rugalmasság	– rugalmas, testreszabható	– korlátozottabb, kevésbé rugalmas	– rugalmas, testreszabható
Költségek	– általában ingyenes – fejlesztések esetében költségekkel kell számolni	– fizetős (kezdetben volt ingyenes verzió) – bizonyos bővítményekért külön kell fizetni	– ingyenes és fizetős – bizonyos bővítményekért / témákért fizetni kell
Bővítmények és témák	– sok bővítmény és téma elérhető – kiválasztásnál figyelni kell a verziószámra, kompatibilitási problémák	– korlátozott számú bővítmény és template/téma érhető el – nincsenek kompatibilitási problémák	– sok bővítmény és téma elérhető – kiválasztásnál figyelni kell a verziószámra, kompatibilitási problémák
Frissítések és biztonság	– rendszeres frissítések, felhasználói beavatkozás – biztonságos, de némi technikai tudás, felhasználói beavatkozás szükséges – bizonyos komponensek elromolhatnak frissítést követően	– automatikus frissítések – biztonságos	– rendszeres, automatikus frissítési lehetőség – biztonságos, de némi technikai tudás, felhasználói beavatkozás szükséges – bizonyos komponensek elromolhatnak frissítést követően

rendszer elsajátítása. A felvázolt szempontok alapján tehát arra az elhatározásra jutottam, hogy a Wix honlapszerkesztőt ajánlom a munkacsoportnak. A javaslatot a munkacsoport végül jóváhagyta, megkezdődött a felület tervek szerinti elkészítése.

A honlap első változata, online publikálása

A honlap tényleges elindítását célzó munkálatok 2020 elején, januárban kezdődtek. Ekkor már rengeteg adatot, tartalmat halmoztak fel a munkacsoport tagjai az MNL dedikált belső hálózatán, vagyis az adattartalom már javarészt rendelkezésre állt. 2020. február 5-én megszületett a honlapon a kutatócsoport történetét és céljait bemutató szöveg, és véglegesítettem az arculatot. Az arculatot mindenképpen a honlapkészítés kezdeti szakaszán kell elvégezni, vagyis többek között le kell fektetni a honlapon használt betűtípust, színhasználatot, össze kell állítani egy arculattervet. Sajnos kezdetben hibát is vétettem, mert az általam kiválasztott betűtípusban nem voltak magyar, hosszú ékezetes betűk, azt minden esetben rosszul jelenítette meg a felület. Betűtípus választásakor tehát mindenképpen figyelni kell erre, érdemes tesztszövegekkel vizsgálni a betűk megjelenítését.

A honlap szerkezete kapcsán az egyszerűség elvét követtem, vagyis célul azt tűztem ki, hogy a látogatóknak minél átláthatóbb, könnyebb legyen a honlapon történő böngészés. Ebből adódóan az általános, a kutatócsoport történetét, céljait, életét bemutató, jövőbeli eseményeiről szóló információkat egy felületen, a főoldalon helyeztem el. Fontos, hogy ekkor még a Hírek rovat nem jelent meg a főoldalon, hiszen február 7-ig nem volt megfelelő számú tartalom, amely az elhelyezést

indokolta volna.¹³ A főoldalon lévő rovatok egyszerű görgetéssel, vagy a menüsorban található menüpontokra kattintva is elérhetőek voltak. Utóbbi esetében (menüpontra kattintva) a böngésző nem külön oldalra irányítja a látogatót, hanem úgynevezett horgokkal az adott tartalomhoz navigál. Ezzel némileg felborítottam ugyan a munkacsoport által tervezett, a fentebb ismertetett menüstruktúrát, de a döntés mögött nem csak az egyszerűség és átláthatóság elve húzódtott, hanem az adatok megfelelő csoportosításának elgondolása is. Utóbbi elv úgy érvényesül, hogy az általános, bevezető és népszerűsítő információkat, illetve az eseményekről szólókat (Magunkról, Képek, Eseménynaptár, Támogatók) a honlap a főoldalon közli. Ez alapján a látogató el tudja dönteni, hogy érdeklődik-e őt a Károlyi családdal és a kutatócsoporttal kapcsolatos további tartalmak. Amennyiben igen, fel tudja keresni a Károlyi család, Hírek és Tagok menüpontot, ahol mélyebb, tudományos ismereteket szerezhet a Károlyi családtagokról, kastélyokról, megtekintheti a kutatócsoport tagjait, a tagok által folytatott kutatásokat, tudományos tevékenységet. Ebben az időben a kutatók számára az egyik leghasznosabb segédanyag a Károlyiakra vonatkozó szakirodalom volt, amely 194 bibliográfiai tételt tartalmazott.¹⁴ A szakirodalom mellett 2020-ban a Károlyi család menüpontra belül a Családfa, Kastélyok, Családtagok és a Családtörténet almenüpontok voltak kialakítva.

¹³ A honlap blogkezelője naplózta az egyes bejegyzések létrehozását, amely alapján látható, hogy 2020. február 7-ig a *Hittel és erénnyel. A Károlyi család történetével foglalkozó konferencia Fehérvársurgón* című hír és *A Magyar Nemzeti Levéltár Károlyi Kutatócsoportjának első éve* című beszámoló volt megtalálható a honlapon.

¹⁴ A Károlyi szakirodalmat a kutatócsoport folyamatosan bővíti, az adatok felviteléről Vass Géza levéltáros felel. A szakirodalom a tanulmány írásakor 318 tételt számol.

1. kép – A Károlyi Kutatócsoport nyitóoldala

A családja esetében meg kell jegyezni, hogy annak pontosabb elnevezése a leszármazási táblázat lenne, hiszen gróf Károlyi Sándor és báró Barkóczy Krisztinától vizsgálja a lemenőket, vagyis felülről lefelé, az ősatyától haladva ábrázolja az utódokat.¹⁵ A Hírek menüpontot tájékoztatás céljából hoztam létre, amely így a kutatócsoport eseménybeszámolóinak, kutatási eredményeinek, egyéb hasznos tartalmainak ad helyet. Az utolsó menüpont, amelyet még nem érintettem, az a Tagok menüpont. A honlap ezen egysége úgy lett kialakítva, hogy a látogatók azt felkeresve egy helyen elérhessék a tagok szakmai életrajzát, publikációs listáját, esetlegesen elérhetőségüket. Ez már a kész, online publikálás előtt álló honlap volt.¹⁶ A honlap publikálására végül 2021. augusztus 18-án ünnepélyes keretek között került sor Nyíregyházán, a kutatócsoport Gróf Károlyi Sándortól gróf Károlyi Sándorig című éves konferenciájának keretében.¹⁷

A honlap fejlesztése, aktuális állapot

A honlap publikálásával a hangsúly értelemszerűen áthelyeződött az élesítésről, utolsó finomításokról az üzemeltetésre, időtállóságra és az innovációra. Az üzemeltetés esetében talán a legfontosabb feladat a SEO, vagyis a keresőmotor

optimalizálása volt.¹⁸ A folyamat során a keresőmotoroknak kellett úgymond elősegíteni a honlap tartalmak értelmezését, ezáltal javítani a honlap besorolását a találati listában.¹⁹ Ez közvetlenül a weblap közzététele utáni hetekben megtörtént, az analitikából, tesztkeresésekből mérhető volt, hogy a honlap besorolása javult a keresőmotoroknál. Továbbá fontos volt a folyamatos tartalomszolgáltatás, a sebességoptimalizáció, a honlap betöltési idejének javítása, illetve az időközben észlelt elgépelések, hibák javítása. A bemutató jelen fejezete viszont a hangsúlyt a fejlesztésekre helyezi, amelyen keresztül egy-egy szemelvényt is felvázol a Kutatócsoport jövőbeli tervei közül. A fejlesztések közül csak utalnék a mobilbarát kialakításra, a reszponzív nézet (minden felületen megfelelő megjelenés) megteremtésére, ezzel is jelezve, hogy erre is gondolni kell egy honlap létrehozásakor, vagy élesítésekor.

A következőkben két nagyon fontos fejlesztésre térek ki, amelyekre 2023-ban került sor. Az első a kiemelt hírek elhelyezése volt a főoldalon, egy úgynevezett posztkezelőben. Az említett fejlesztés valójában egy elmaradás pótlása volt, hiszen a hírek számának bővülésével már korábban felmerült az igény a hírkezelő elhelyezésére. A jövő szempontjából a másik fejlesztés az érdekesebb, amellyel a kutatócsoport megteremtette az online elérhető, Károlyi családra vonatkozó digitális anyagok, adatbázisok egy kataszterben történő összegyűjtését. A honlapon ez az almenü a Károlyi Levéltár Online

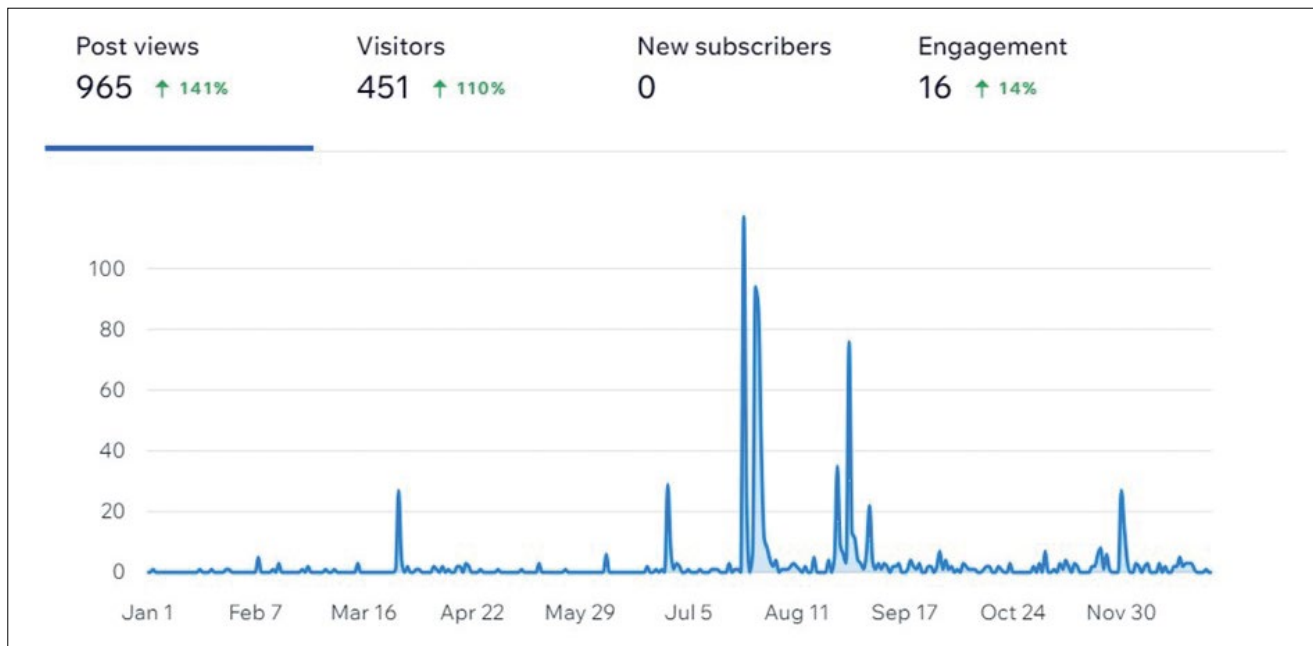
15 Pandula Attila: Genealógia. In: A történelem segédtudományai. Szerk. Bertényi Iván. Bp. 1998. 21.

16 2021 áprilisában döntöttünk az előfizetés kapcsán, amelyet április 13-án meg is kötöttünk.

17 A konferenciáról szóló hír elérhető a Károlyi Kutatócsoport oldalán. – <https://www.karolyikutato csoport.com/single-post/karolyi-sandor-tol-grof-karolyi-sandorig>, letöltés: 2024. jan. 17.

18 Search Engine Optimization (SEO) Starter Guide - <https://developers.google.com/search/docs/fundamentals/seo-starter-guide>, letöltés: 2023. nov. 26.

19 Az optimalizálásnak köszönhetően például a Google keresőmotorjával a Károlyi Ferenc névre keresve találatként a második helyen jelenik meg a kutatócsoport honlapjának életrajza közvetlenül a Wikipedia internetes enciklopédia szócikk után.

2. ábra – A hírek menüpont látogatottsági adatai (forrás: honlapanalitika)

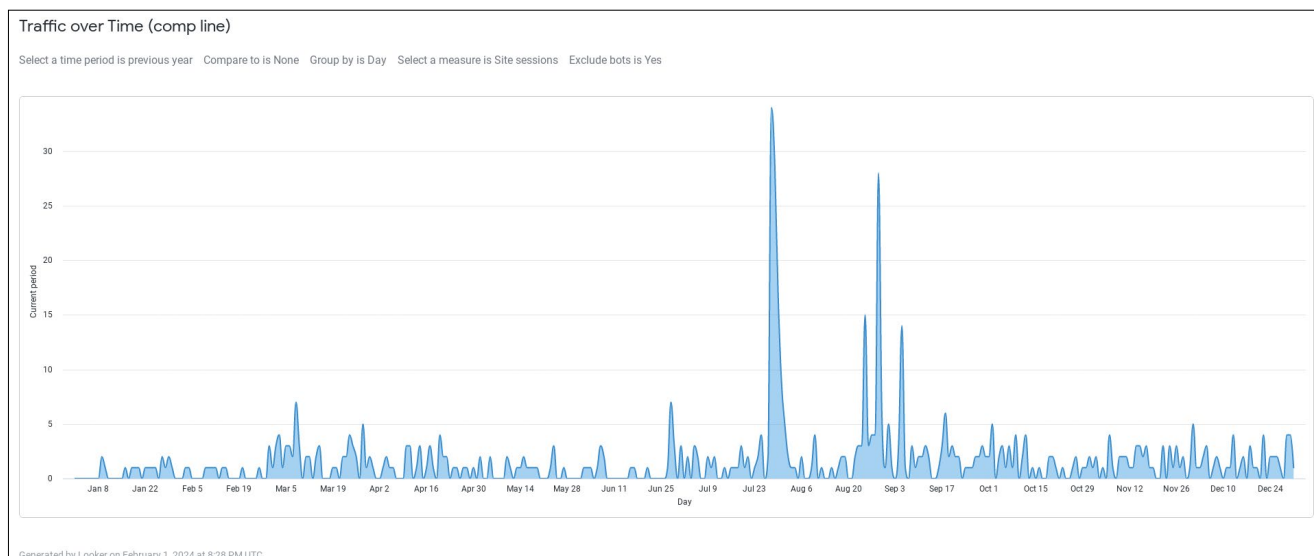
megnevezéssel található, a Károlyi család menüponton belül. Az említett egység kialakításának igénye a HU-MNL-OL-P 418 jelzet alatt található Harruckern család anyagának digitális felvételeinek és metaadatainak publikálásakor merült fel.²⁰ A Károlyi-levéltárba tartozó anyagot 2022 nyarán Laczlavik György helyezte el az Elektronikus Levéltári Portál (ELP) nevű levéltári szakrendszer felületén, ezzel megteremtve annak a lehetőségét, hogy a levéltári anyagokat otthonról, online lehessen kutatni, illetve azokról – a szabványi leírásnak köszönhetően – minden felvett azonosító és segítséget nyújtó adat elérhető legyen. A digitális felvételeket párhuzamosan többen kutathatják, az iratanyagot nem mozgatják, nem éri fizikai behatás, állományvédelmi szempontból csökkenthető az iratanyag károsodásának esélye. Maga a lehetőség tehát adott volt a kutatócsoportnak, már csak a megvalósítást kellett véghez vinni. Arra jutottunk, hogy a honlapon létre kell hozni egy olyan menüpontot, tudományos katasztert, amely ernyőként gyűjti össze, az online térben elérhető, Károlyi családdal kapcsolatos digitális forrásokat, adatbázisokat. Tekintve, hogy a kutatócsoport tagjai között számos MNL munkatárs van,²¹ és a levéltáron belüli feladataik is erre predesztinálják őket, adta magát, hogy az MNL által létrehozott, a kutatócsoport szempontjából relevánsnak tartott tartalmak a honlapra is felkerüljenek, illetve felhasználjuk a levéltár infrastruktúráját, ugyanakkor a levéltár is promóciós lehetőséghez jut. A honlapunk így a híd szerepét is betölti, ugyanis innen kiindulva a kutató eléri az MNL Károlyi családdal kapcsolatos iratainak digitális felvételeit, leírásait az ELP-en. Ezt követően a felületen maradván a kutató további tud böngészni az

MNL nyilvántartásában, további forrásokig juthat el. Az infrastrukturális kérdés azért fontos, mert az ELP-en található digitális anyagok szabványi leírásai minden esetben a legfrissebb állapotot tükrözik. Emellett az ELP-en a kutatók struktúranézetben, vagy szövegesen további kereséseket tudnak indítani a Károlyi-levéltáron belül, sőt, ha az aktuális évben beiratkoztak az MNL-be, akkor a család papíralapú anyaga-ira is tudnak kérést leadni. Az ELP pozitívumai közül fontos még kiemelni a relevanciakeresést, amely a kutató által megadott keresési feltételekhez a legrelevánsabb találatokat jeleníti meg a találati lista elején. A honlap tartalma kapcsán sajnos ilyen kereső fejlesztésére nem lett volna lehetőség. A jövőben természetesen az lenne az egyik cél, hogy a megkezdett katasztert további adatbázisokkal, tételekkel bővítsük, az MNL-es szakrendszerek mellett más segédadatbázisok Károlyiakra vonatkozó anyagait is beemeljük.²² A koncepció megalkotása mellett a munkacsoport megegyezett abban is, hogy két további, Károlyi-levéltárba tartozó levéltári korpuszt, a HU-MNL-OL-T 20 jelzet alatti Károlyi tervek, illetve a HU-MNL-OL-P 396-1. Acta Rakociana sorozat digitális felvételeit is publikálja az ELP-re. Utóbbi anyag esetében problémát okozott, hogy a sorozat alatt még nem szerepeltek a mélyebb szintű leírási egységek, vagyis még azokat is be kellett tölteni az elektronikus levéltári nyilvántartásba. A teljes folyamat eredményeként 11 931 leírási egység adatait érhetik el az érdeklődők online, a digitális felvételekkel együtt, az adatlapon elhelyezett linkeken keresztül. A publikált iratanyagokról a Károlyi Levéltár Online menüpontjában egy rövid leírás készült, és egy, az iratanyagokra mutató link került elhelyezésre. Ezt az almenüpontot a Magyar Levéltárosok Egyesületének

20 Online kutatható a Harruckern család levéltára. – <https://www.karolyikutato csoport.com/single-post/online-kutathat%C3%B3-a-harruckern-csal%C3%A1d-lev%C3%A9lt%C3%A1ra>, letöltés: 2024. jan. 17.

21 A fentebb említett munkacsoport tagjai például: Vass Csaba Géza, Tóth Ákos, Laczlavik György és Bakó Zsigmond.

22 A tervek között szerepel a Hungaricana Közgyűjteményi Portál Károlyi családra vonatkozó anyagainak rövid ismertetése, elérést biztosító link elhelyezése.

3. ábra – A honlap 2023-as látogatottsági adatai (forrás: honlapanalitika)

2023-as vándorgyűlésén, július 25-én mutattam be a Forrásközlő szekció egyik előadójaként. Az előadás során röviden kitértem az elvégzett munkára, elérhető tartalmakra, végül bemutattam, majd online élesztettem a nevezett almenüt.²³ A Károlyi Levéltár Online felületnek már a konferencián nagyon jó volt a fogadtatása, az előadások után több levéltáros munkatárs is pozitív visszajelzést adott. Emellett az oldal látogatottságát vizsgáló statisztikák is azt tanúsítják, hogy ez a fejlesztés rendkívül nagy érdeklődésre tett szert. Ezt erősíti az a tény is, hogy 2023-ban a honlapunk legolvasottabb híre is az Acta Rakociana felvételeinek publikálásáról szóló bejegyzés volt, amelyet az év folyamán 340 alkalommal nyitották meg.²⁴ Ez a szám azért is mondható magasnak, hiszen az elmúlt évben a híreket összesen 965 alkalommal keresték fel.²⁵ Ezen a ponton kell még említést tenni a honlap látogatottságáról is. A 2023-as évben összesen 1370 fő nyitotta meg weboldalunkat. A mellékelt grafikomból jól látható az a megnövekedett forgalom, amelyet a Károlyi Levéltár Online menüpont generált a vándorgyűlésen történő bemutatást követően.²⁶

A leírtakból is látható, hogy a kutatócsoport 2023-tól az almenüpont létrehozásával és a digitális tartalmak egyre nagyobb számú publikálásával a tudományos feladatok folytatását, a kutatók megsegítését helyezte előtérbe. A jövőbeli tervek között így prioritást élveznek a digitális felvételekkel rendelkező levéltári anyagok leírási egységeinek pótlásai, majd képekkel történő publikálásuk. Ilyen levéltári anyag a HU-MNL-OL-P 392-es törzsszám alatt nyilvántartott majdnem 30 ífm terjedelmű iratanyag, vagy a HU-MNL-OL-P 398 jelzetű gyűjtemény. Utóbbi egység tartalmazza az 1601 és 1945 közé datálható, több mint 84 000 iratot számláló missiliseket. Emellett

23 Károlyi családdal kapcsolatos előadások a Magyar Levéltárosok Egyesületének 2023. évi vándorgyűlésén. – <https://www.karolyikutatocsoport.com/blog>, letöltés: 2024. jan. 17.

24 Online kutatható a Károlyi levéltár Acta Rakociana sorozata. – <https://www.karolyikutatocsoport.com/blog>, letöltés: 2024. jan. 17.

25 Lásd a 2. ábrát.

26 Lásd a 3. ábrát.

tervezzük a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon található Károlyi tervrajzok beemelését is a honlapra. Ez utóbbi felület azért is fontos, mert az MNL-ben őrzött Károlyi-Levéltár anyagán kívül található itt a Budapest Főváros Levéltárának (BFL) térkép és tervtári gyűjteményébe tartozó értékes forrásanyag, amely szintén fontos alapját képezheti az egyes kutatásoknak.²⁷

A Károlyi Kutatócsoport honlapjának kapcsolata az elektronikus levéltári rendszerekkel és az ISAD(G) szabvánnyal

A honlappal kapcsolatos kezdeti elképzeléseknél már felmerült, hogy a felületen keresztül érdemes lenne egy-egy hírhez, bejegyzéshez levéltári anyagokról készült digitális felvételeket, azok leírását is megjeleníteni. Magával a kérdéssel párhuzamosan viszont ekkor még nem dolgoztunk ki pontos stratégiát, az sokáig csak a felvetés szintjén maradt. Ezen a téren 2023-ban történt változás, amikor – az előző fejezetben is bemutatott – koncepció kidolgozásakor újra felmerült a kérdés, csak akkor már egy nagyobb volumenű terv részeként. Ebben az esetben viszont a technikai kérdésekbe szerencsére nem kellett mélyen beleásnunk magunkat, hiszen a digitális felvételek szolgáltatása ez esetben nem a Károlyi Kutatócsoport honlapján történik, hanem az elektronikus levéltári rendszerekben, vagyis a honlapnak csak közvetítő szerep jut. Az első levéltári anyagok a Károlyi Levéltár Online almenüpont kataszterébe a nemzeti levéltár nyilvántartásából kerültek ki. Ezen a ponton fontos szempont volt az is, hogy az MNL nyilvántartását és anyagát is népszerűsítsük. Emellett azért is döntöttünk egy gyűjtőmenüpont létrehozásáról, mert sokkal hasznosabbnak tűnt egy levéltárszakmai

27 A Hungaricana portálon Károlyi címszóra keresve, a Budapest Főváros Levéltárára szűkítve 1232 rekord jelenik meg. A listázott leírási egységek a Tervtáron belül a HU-BFL-XV.17.f jelzetű, „Építészek, vállalkozók, vállalatok, beruházók tervéi” megnevezésű állagon belül található meg. <https://www.hungaricana.hu/>, letöltés: 2024. febr. 5.

szempontból tökéletesen felépített infrastruktúrát közvetíteni, mint a honlapon elkezdni a kutatócsoport szempontjából releváns iratokat leírni. A jövőben tehát a kutatócsoport a Károlyi Levéltár Online almenüben fogja közvetíteni a Károlyi családdal kapcsolatos iratanyagok digitális felvételeit, leírásait őrző – javarészt MNL-es – adatbázisokat, nyilvántartásokat.

Az iratanyagok kapcsán a szakmai feltételeknek is meg kellett felelnünk. Ilyen volt többek között a szabványi keret, amely nemcsak nyilvántartási szempontból fontos egy-egy iratanyag esetében, hanem az azzal történő leírás segédletként is hasznosítható. Ez pedig a Magyarországon több nyilvántartás esetében is alkalmazott szabvány, vagyis az az Általános Levéltári Leírás Nemzetközi Szabvány, nemzetközi rövidítéssel az ISAD(G). A szabvány ismertetése mellett elengedhetetlen az arra épülő, MNL által használt elektronikus levéltári nyilvántartási rendszerek (scopeArchiv, Preservica, ELP) érintése is.

Az ISAD(G) teljes mértékben megfelel a szabvány magyarországi definíciójának, vagyis azt egy elismert szervezet, kezdetben a Nemzetközi Levéltári Tanács Leírási Szabványok ad hoc, majd 1996-tól állandó bizottsága készítette és fogadta el.²⁸ Maga a szabvány egy útmutatót és szabályrendszert rögzítő technikai dokumentum, célja a levéltári anyagok ismertetése, ezáltal azok kutatásának megkönnyítése. Az MNL-ben használt szakrendszerek esetében, az iratanyagok feldolgozásakor az ISAD(G) szabványt alkalmazzuk, így a Károlyi-Levéltárban található anyagok is e szabvány szerint kerültek feldolgozásra az MNL elektronikus nyilvántartó rendszerében (scopeArchiv),²⁹ és található meg az ELP-en.³⁰

A Károlyi család levéltári anyagát ismerve érdemes külön kiemelni, hogy a szabvány alkalmazásával a levéltári anyag annak típusától, hordozójától függetlenül leírható, vagyis egy pecsétről, vagy egy tervrajzról is pontos adat szolgáltatható. A szabvány lehetővé teszi az iratanyag elhelyezkedését, ábrázolását a valós levéltári struktúrájában, hierarchikus felépítésében. A struktúra kialakítása kapcsán az ISAD(G) hangsúlyozza, hogy minden esetben a szintnek megfelelő információtartalmat kell szolgáltatni, a leírással az általános adatoktól kell haladni az egyediek irányába. Ez a Károlyi család iratanyagának tekintetében azt jelenti, hogy a legfelső

szinten, vagyis a Károlyi-levéltár szintnél az egész levéltárra vonatkozóan csak általános, összesített adatok adhatók meg és az esetleges ismertető leírásnak is erre szintre kell helyeződnie. A mélyebb szintű leírások kialakításával, a Károlyi-levéltár nagyobb irategységeit érintve, a leírás akár az egyes iratok szintjéig is eljuthat és szolgáltathat pontos adatot például egy levél kapcsán a HU-MNL-OL-P 398 jelzetű Missiles gyűjteményén belül. A szabvány segítségével az iratanyagot feldolgozó a rendelkezésére álló 26 adatelem³¹ felhasználásával feltüntetheti a kézbe vett levél pontos adatait, nevezetesen jelzetét, létrehozóját, terjedelmét, évkörét, a használatot megkönnyítve ismertetheti annak tartalmát, az anyag kapcsán írt publikációkat, a hozzáférés szabályozásait.

A metaadatok szabványi feldolgozása mellett ki kell térnem a digitális felvételek szolgáltatására is. A digitális anyag szolgáltatása egy komplex, több szakrendszert felvonultató folyamat eredménye. A folyamat első lépéseként a papíralapú iratot kell digitalizálni, majd maguknak a létrejövő digitális tartalmaknak biztosítani kell a tartós megőrzését, amelyet speciálisan, erre a célra fejlesztett rendszerben lehet elvégezni. Ez a szakrendszer az MNL-en belül a Preservica, amely egy úgynevezett sdb (safe deposit box).³² A rendszer teljes mértékben elegendő tesz a tartós megőrzés követelményeinek, formátumtól függetlenül tölthető fel a tárhelyére digitális anyag, azok integrálhatók más levéltári szakrendszerekbe, a biztonságot szem előtt tartva a feltöltött anyaghoz a hozzáférhetőséget jogosultsághoz köti. A digitális anyagokat tehát ebben a szakrendszerben őrzi a levéltár, illetve innen, a Preservica publikus felületéről szolgáltatja azokat a felvételeket, amelyek megjelennek a kutatóknak az ELP-en. Így jutunk el az érintendő szakrendszerek utolsó eleméhez, az Elektronikus Levéltári Portálhoz. Ez az a szakrendszer, mely megjeleníti az iratanyagokról készült felvételeket és felvett metaadatokot. Az ELP a Budapest Főváros Levéltára és az MNL közös, kutatók számára fejlesztett felülete, amelyen keresztül a felhasználók kényelmesen, akár otthonról is beiratkozhatnak, kérést adhatnak le, kezdenek meg kutatásaikat. Az ELP-en keresztül emellett digitális felvételek is kiszolgálhatók, amelyek az MNL összes telephelyén, vagy akár a BFL-ben is megtekinthetők a kutatótermi gépekről. Az említett két szakrendszerből (Preservica, scopeArchiv) szinkronizációk útján kerültek át erre a felületre a felvételek, metaadatok, válnak láthatóvá a kutatók részére. Az ELP esetében a legfontosabb magát a keresőmotort kiemelni, amely számba veszi a kutató által bevitt adatok alapján a legrelevánsabb

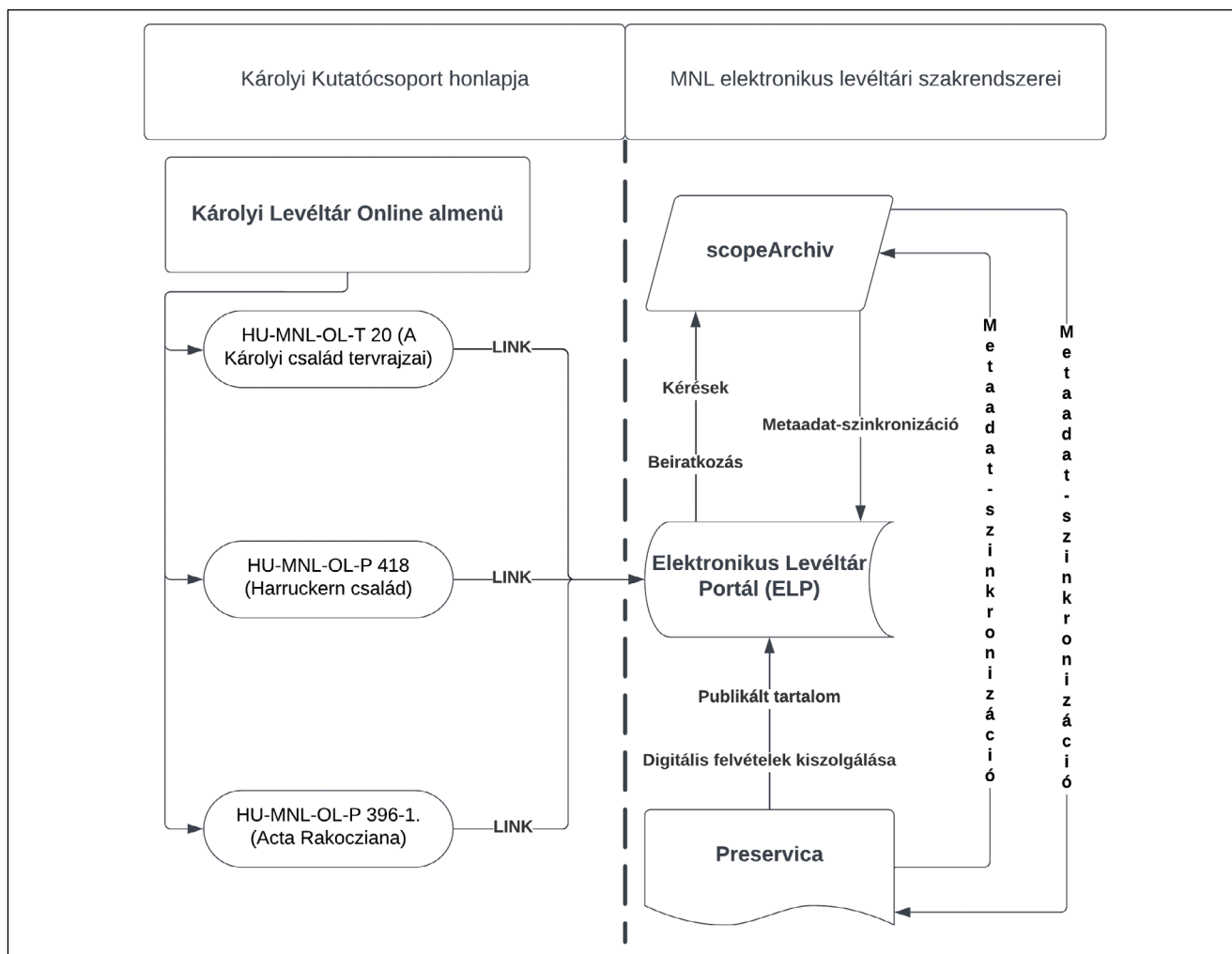
28 A tanulmány a szabvány definíciójának az 1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról szóló jogszabály 4. § (1) pontjának meghatározását fogadja el: „A szabvány elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki (technikai) dokumentum, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és ismételt alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb.” 1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról. – <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99500028.tv>, letöltés: 2024. jan. 15.

29 A Magyar Nemzeti Levéltár 2013-tól kezdődően a nyilvántartását a svájci Scope Solutions AG által fejlesztett elektronikus nyilvántartási rendszerben, a scopeArchivban vezeti. *Kohút Sára-Laczlavik György*: A scopeArchiv öt éve a Magyar Nemzeti Levéltárban. *Levéltári Szemle* 69. (2019) 1. sz. 39–60.

30 *ISAD(G): Az Általános Levéltári Leírás Nemzetközi Szabványa*, Második kiadás, Ottawa, 2000. 7–8. o. <https://archivportal.hu/index.php/leveltarosoknak/leveltari-szabvanyok/>, letöltés: 2024. jan. 15.

31 Az adatelemek közül a bevezető 12. pontja – a nemzetközi adatscere, interoperabilitás szempontjából – 6 db jelöl meg kötelezőként, név szerint a jelzet, cím, iratképző, idő(kör), terjedelem, leírás szintje mezőket. Az Interoperabilitást, vagyis adat, tudás megosztásának lehetősége rendkívül fontos a különböző szakrendszerek esetében. „Interoperabilitás” szócikk, In: *Közszolgálati Online Lexikon* – <https://lexikon.uni-nke.hu/szocikk/interoperabilitas/>, letöltés: 2024. jan. 6., illetve Fehér könyv a nemzeti adatpolitikáról, Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács Szakértői Tanácsadó Testülete. Bp. 2016. 36–37.

32 A Preservica szakrendszer egy angolai cég a Preservica LTD (Limited) magánvállalat terméke, amely a digitális anyagok tartós megőrzése érdekében hoztak létre. A szakrendszerről bővebben a hivatalos oldalon található információk. <https://preservica.com/>, letöltés: 2024. jan. 29.

4. ábra – A Károlyi Kutatócsoport honlapjának és az elektronikus levéltári szakrendszerek kapcsolati ábrája

találatokat, azokat rangsorolva jeleníti meg. Emellett a kezdeti találati listát különböző szűkítő beállításokkal, a lista mellett megjelenő úgynevezett fazettákkal tovább pontosíthatja a rendszert használó. Emellett nagy előnye az ELP-nek, hogy a levéltári struktúrába is lehet benne böngészni, illetve több paraméteres, részletes keresés is indítható belőle. Összességében elmondható, hogy az ELP egy olyan felhasználóbarát felület, amely funkcióival biztosítja a kutatóknak az iratanyagokhoz történő eljutást.

Ezekhez az MNL-es szakrendszerekhez kapcsolódik a Károlyi Kutatócsoport honlapja, vagyis ehhez az infrastruktúrához lehet eljutni a honlap említett almenüpontján keresztül.³³ Az adatbázisok esetében természetesen kérdéses lesz, hogy maga a szabványi keret, pontos kereshetőség, böngészés lehetősége fennmarad-e MNL-en kívüli, kisebb költségvetéssel, humánerőforrással rendelkező intézmények adatbázisainak esetében.

A tanulmány keretében tárgyalt honlap elérhető a www.karolyikutatocsoport.com címen.

³³ Lásd a 4. ábrát.